

# USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobce: **J. H., narozený X**  
bytem X  
t. č. X

proti  
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**  
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5

**o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 6. 2022, č. j. X**

**takto:**

**I. Žaloba se odmítá.**

**II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

## Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou k poštovní přepravě dne 14. 7. 2022 domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 10. 6. 2022, č. j. X, jímž žalovaná zamítla žalobcovu žádost o změnu výše invalidního důchodu podanou z důvodu zhoršení jeho zdravotního stavu. Se žalobou žalobce spojil návrh na ustanovení zástupce (advokáta), který by mu poskytl právní pomoc a v řízení ho zastupoval.
2. Soud nejprve zkoumal, zda jsou splněny nezbytné předpoklady k tomu, aby žalobcem napadené rozhodnutí mohlo být meritorně přezkoumáno. Za tím účelem se výzvami ze dne 21. 7. 2022 obrátil na žalobce (č. j. 49 Ad 5/2022-5) i žalovaného (č. j. 49 Ad 5/2022-6).
3. Žalovaná ve vyjádření ze dne 29. 7. 2022 uvedla, že žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 6. 2022, č. j. X, které bylo mu doručeno dne 13. 6. 2022, podáním ze dne 13. 7. 2022 uplatnil námitky, které byly žalované doručeny dne 14. 7. 2022. Námitkové řízení dosud nebylo skončeno. K tomuto vyjádření žalovaná přiložila námitkami napadené rozhodnutí i doklad o jeho doručení žalobci.
4. Žalobce v podání ze dne 4. 8. 2022 rovněž uvedl, že proti žalobou napadenému rozhodnutí podal dne 13. 7. 2022 námitky, o kterých žalovaná dosud nerozhodla. Konstatoval, že jakmile ale bude mít toto rozhodnutí k dispozici, zašle ho soudu. Dále žalobce uvedl, že se před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody dne 25. 4. 2021 zdržoval na adrese trvalého pobytu X a že se tam hodlá zdržovat i po jeho plánovaném propuštění dne 26. 4. 2026. K žádosti o ustanovení zástupce pro řízení žalobce doložil vyplněné a vlastnoručně podepsané prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech ze dne 4. 8. 2022, ke kterému připojil ústřížek poštovní poukázky ze dne 30. 6. 2022, potvrzení od V. J. ze dne 2. 8. 2022, vyúčtování příjmů a výdajů od V. J. za červen 2022 a

oznámení žalované ze dne 15. 3. 2022. Žalobce nadto v podání popsal, co z jednotlivých listin plyne, se závěrem, že osvědčil, že skutečně nemá k dispozici žádné finanční prostředky na úhradu soudních poplatků a pro potřeby zástupce.

5. Soud tak zjistil, že žalobce podal žalobu proti prvostupňovému rozhodnutí žalované ze dne 10. 6. 2022, aniž by vyčkal rozhodnutí o opravném prostředku (námitkách) podanému proti němu. Tuto skutečnost ostatně nerozporoval ani žalobce, ba ji sám potvrdil, neboť námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 6. 2022, č. j. X, uplatnil dne 13. 7. 2022 a žalobu proti témuž rozhodnutí podal již dne 14. 7. 2022, tj. den následující.
6. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jenž je podle tohoto zákona nepřípustný. Podle § 68 písm. a) s. ř. s. je žaloba nepřípustná, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného. O tom byl žalobce poučen v usnesení ze dne 21. 7. 2022, č. j. 49 Ad 5/2022-5, které mu bylo doručeno do vlastních rukou dne 26. 7. 2022.
7. Judikatura správních soudů se již v minulosti opakovaně zabývala případy, kdy žalobci chybně napadali žalobou rozhodnutí správního orgánu prvního stupně namísto rozhodnutí odvolacího orgánu. V této souvislosti lze poukázat zejména na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2009, č. j. 1 Afs 88/2009-48, publ. pod č. 2646/2012 Sb. NSS, v němž se uvádí:

*„[22] Nejvyšší správní soud do doby vydání usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, publ. pod č. 534/2005 Sb. NSS (všechna zde cit. rozhodnutí NSS jsou dostupná na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)), rozhodoval v souladu s právním názorem vycházejícím z premisy, že pokud stěžovatel v rozporu s výslovným zněním zákona podal žalobu proti jinému správnímu orgánu, než proti tomu, kdo rozhodl v posledním stupni, jednalo se o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, který byl důvodem pro odmítnutí žaloby krajským soudem. Tento právní názor je však již dávno minulostí. Byl překonán právě zmíněným usnesením rozšířeného senátu, opírajícího se o judikaturu [Ústavního soudu] a [Evropského soudu pro lidská práva]. Současná judikatura důsledně vychází z názoru, že základní rolí správního soudu je zajistit jednotlivci právo na spravedlivý proces a dbát na to, aby nedošlo k odmítnutí spravedlnosti (srov. k tomu nedávno např. rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2009, č. j. 6 Ads 62/2009 - 27).*

[...]

*[24] Právní názor rozšířeného senátu vyjádřený usnesením č. j. 5 Afs 16/2003 - 56 je v současné rozhodovací praxi důsledně respektován. Podle judikatury NSS jsou soudy povinny při výkladu ustanovení umožňujících omezení práva na přístup k soudu postupovat restriktivně a „použit oprávnění odmítnout návrh pouze za situace, kdy není možno postupovat jinak“ (rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2008, č. j. 4 Ads 45/2008 - 38). Pokud žaloba vyvolává pochybnosti, kdo je vlastně žalovaným, resp. zda bylo o rozhodnutí správního orgánu I. stupně rozhodováno v odvolacím řízení, je možné tyto pochybnosti odstranit též po uplynutí lhůty pro podání žaloby. Krajský soud v návaznosti na takovéto upřesnění žalobce musí ve smyslu zásady iura novit curia správně identifikovat správní orgán, který rozhodoval o předmětné věci v posledním stupni. Skutečnost, že krajský soud v řízení považoval za žalovaného jiný správní orgán, než s jakým měl ze zákona jednat, považuje Nejvyšší správní soud za natolik závažné*

*pochybení, že k němu přihlédne i bez návrhu ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. (viz rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 Ads 67/2008 - 49).“*

8. Povinnost soudu odstranit nedostatek žaloby spočívající v nesprávném označení žalovaného a napadeného rozhodnutí se nicméně vztahuje jen na ty případy, kdy žalobce podal žalobu až poté, co mu bylo doručeno rozhodnutí odvolacího orgánu, a přesto označil jako žalobou napadené rozhodnutí vydané v prvním stupni a jako žalovaného správní orgán prvního stupně. V takovém případě se uplatní shora uvedené závěry plynoucí z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003-56. To však neplatí pro případy, jako v nyní projednávané věci, kdy žalobce podá žalobu proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ještě před tím, než bylo nadřízeným správním orgánem rozhodnuto o jeho odvolání anebo dokonce před podáním odvolání. K tomu Nejvyšší správní soud uvedl v již citovaném rozsudku následující:

*„[26] S ohledem na všechny výše uvedené argumenty proto dle judikatury NSS platí, že pokud by žalobce podal žalobu „až po té, co [mu] bylo doručeno rozhodnutí odvolacího orgánu, a pouze by nesprávně označil jakožto žalovaného správní orgán prvního stupně a jako žalobou napadené rozhodnutí právě rozhodnutí vydané v prvním stupni, byl by krajský soud povinen o takovém návrhu rozhodnout meritorně s tím, že by v souladu s § 69 s. ř. s. jednal jako s žalovaným právě s odvolacím orgánem [...] a přezkoumával by tudíž v první řadě odvolací rozhodnutí, které tvoří s rozhodnutím vydaným v prvním stupni jeden celek“ (takto viz rozsudek ze dne 28. 7. 2008, č. j. 5 As 4/2008 - 77, s odkazem na usnesení rozšířeného senátu č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, cit. v bodě [22] shora). K opačnému závěru by byl důvod jen tehdy, pokud by žalobce v předmětné věci rozhodnutí správního orgánu I. stupně vůbec nenapadl, resp. napadl, ale aniž by vyčkal konečného rozhodnutí odvolacího orgánu, napadl by totéž prvostupňové rozhodnutí správní žalobou (blíže viz cit. rozsudek č. j. 5 As 4/2008 - 77).“*

9. Lze proto shrnout, že meritornímu projednání věci v daném případě brání překážka spočívající v tom, že žalobce podal žalobu, aniž by vyčkal rozhodnutí žalované o jeho námitkách podaných proti rozhodnutí ze dne 10. 6. 2022, č. j. X – právě až to totiž mohl napadnout žalobou u soudu ve správním soudnictví. Ze shora citované judikatury přitom plyne, že tato překážka nemůže dodatečně odpadnout ani z toho důvodu, že by po podání žaloby bylo žalovanou o opravném prostředku pravomocně rozhodnuto. Žalobce si nemůže libovolně zvolit, v jaké fázi správního řízení rozhodnutí žalované coby správního orgánu prvního (druhého) stupně napadne žalobou.
10. Na základě uvedeného tudíž dospěl soud k závěru, že je žaloba nepřipustná ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s., neboť žalobce nevyčerpal před podáním žaloby řádné opravné prostředky, které zákon připouští. Soud proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. a) s. ř. s. (výrok I). Platí přitom, že návrh, který je nepřipustný, odmítne soud, k němuž byl návrh podán (v projednávané věci tedy zdejší soud), byť by jinak nebyl (místně) příslušný k jeho projednání (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 9 As 207/2015-46).
11. V této souvislosti soud apeluje na žalobce, že podle § 7 odst. 3 s. ř. s. ve věcech (mimo jiné) důchodového pojištění je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště nebo sídlo, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje. Tvrdí-li tak žalobce, že se do dne nástupu do výkonu trestu odnětí svobody (do dne 25. 4. 2021) zdržoval na adrese trvalého

pobytu X, je k řízení o jeho žalobě proti rozhodnutí žalované ve věcech důchodového pojištění místně příslušný Krajský soud v Brně. Skutečnost, že žalobce je ve výkonu trestu odnětí svobody v obvodu Krajského soudu v Praze, totiž nemá vliv na určení místa současného bydliště žalobce, neboť nelze usuzovat, že by ve věznici bydlel s úmyslem dlouhodobě či trvale se tam zdržovat (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2004, č. j. Nad 79/2004-25, publ. pod č. 371/2004 Sb. NSS).

12. O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 3 větou první s. ř. s., podle kterého **nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta (výrok II).**
13. Jelikož byla žaloba jako **nepřípustná odmítnuta, nerozhodoval soud již samostatně o návrhu žalobce na ustanovení zástupce (advokáta) pro řízení**, který žalobce uplatnil spolu s podáním žaloby (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Ans 6/2008-48). Pro úplnost nicméně soud uvádí, že na výsledku řízení by se nic nezměnilo, rozhodoval-li by soud nejprve o návrhu žalobce na ustanovení zástupce pro řízení, neboť ve smyslu § 36 odst. 3 věty třetí s. ř. s. **nemůže být žadateli ustanoven zástupce tehdy, pokud žaloba (v tomto případě z důvodu nevyčkání na výsledek řízení o opravném prostředku) zjevně nemůže být úspěšná.** V tom důsledku by tak návrhu žalobce nebylo možné vyhovět, byť by jinak splňoval předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků (k tomu srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2012, č. j. 8 As 75/2012-25).

#### Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz).

Praha 10. srpna 2022

**Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.**

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. N.

samosoudce